

Dosarul nr. 2ra-2023/21
2-20112363-01-2ra-24122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. I. Maxim)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

9 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Petru Badicico

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Petru Badicico împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Petru Badicico, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărârea din 11 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea

constată:

La 14 septembrie 2020, Petru Badicico a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la momentul depunerii cererii, este deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina, fiind condamnat la detenție pe viață.

A declarat că la 7 octombrie 2016, a fost pornită cauza penală nr. 2016560125, în temeiul art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar la 15 septembrie 2017, a fost recunoscut în calitate de bănuț, fiind pus sub învinuire la 11 octombrie 2017.

A mai menționat că cauza penală nominalizată a fost transmisă în adresa Judecătoriei Chișinău sediul Centru, înregistrată sub nr. 1-942/2017 și redistribuită judecătorului raportor.

La 21 martie 2018, a fost emisă încheierea cu privire la transferarea sa din Penitenciarul nr. 17 Rezina în Penitenciarul nr. 13 Chișinău pentru participare la ședință.

A susținut că la ședința de judecată din 28 mai 2018 a fost escortat, însă ședința a fost amânată pe motivul neprezentării avocatului, procurorului și a complicelui de pe cauza penală.

Cu referire la celelalte ședințe de judecată din 4 iunie 2018 și din 13 iunie 2018, a precizat că acestea au fost, la fel, amânate din cauza neprezentării celui alt inculpat și a procurorului.

La 15 iunie 2018, dânsul a fost transferat din Penitenciarul nr. 13 Chișinău în Penitenciarul nr. 17 Rezina, din motive necunoscute pentru el, iar la 23 noiembrie 2018, a refuzat de a fi escortat la ședință, din motiv că nu cunoștea despre desfășurarea acesteia și nu era pregătit pentru examinarea cauzei penale în privința sa.

A relatat că ulterior, cauza penală în privința sa a fost redistribuită altui judecător din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, cauzei penale fiindu-i atribuit nr. 1-2585/19.

Totodată, ședințele de judecată din 9 octombrie 2019, 2 decembrie 2019 și din 18 februarie 2020 nu au avut loc, iar la 3 decembrie 2019, a adresat o petiție judecătorului, în care a solicitat deținerea în continuare în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău.

A precizat că la toate ședințele de judecată după redistribuirea cauzei altui judecător el nu a participat, iar din motive necunoscute nici nu a primit sentința.

Ulterior, cauza nr. 1-2585/19 a fost redistribuită altor doi judecători.

A specificat că nu a participat la nicio ședință de judecată fixată de acești judecători, din cauza tergiversării transferării sale din Penitenciarul nr. 17 Rezina în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

Cu referire la prejudiciul moral suportat, a notat că acesta are tangențe directe cu acțiunile instanței de judecată, care a ignorat prevederile legale, or dânsul a suportat suferințe psihice în rezultatul tergiversării judecării cauzei penale, dureri, stres, nervozitate, afectare emoțională, oboseală, demoralizare, descurajare și limitarea de a se bucura de satisfacții spirituale.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 166-167 CPC și a prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul său a sumei de 150 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Prin hotărârea din 11 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Petru Badicico la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate în privința sa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

A fost încasată în beneficiul lui Petru Badicico din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate în privința sa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

În rest, au fost respinse pretențiile ca neîntemeiate.

Prin decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Petru Badicico, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, casată hotărârea din 11 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă acțiunea.

La 10 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Petru Badicico a declarat recurs împotriva deciziei din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este una ilegală, nefondată, nemotivată, fără suport juridic și pasibilă de a fi casată.

A obiectat că, dânsul nu a fost citat legal pentru ședința de judecată din 28 septembrie 2021 în instanța de apel, contrar celor stabilite de către instanța de apel.

De asemenea, a precizat că nu a participat nici la desfășurarea ședințelor de judecată la etapa primei instanțe, astfel fiindu-i încălcat art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A reiterat faptul că instanțele nu au luat în calcul și au trecut cu vederea toate argumentele sale din cererea de chemare în judecată, precum și suferințele sale pe termen lung în urma acțiunilor instanțelor de judecată.

La fel, nu a avut posibilitatea de a-și valorifica dreptul la apărare în fața instanțelor de judecată.

La 24 decembrie 2021, în adresa Ministerului Justiției al RM a fost expediată copia recursului declarat de Petru Badicico, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 124 vol. II), fiind recepționată la data de 28 decembrie 2021, potrivit avizului de recepție (f. d. 126 vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa lui Petru Badicico și a reprezentantului acestuia, avocatul Natalia Pruteanu la 19 noiembrie 2021, ceea ce se atestă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 68 vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 decembrie 2021, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, Petru Badicico înaintând acțiunea în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul său a sumei de 150 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial, a constatat încălcarea dreptului lui Petru Badicico la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate în privința sa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal și a încasat în beneficiul lui Petru Badicico din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale intentate în privința sa în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal. În rest, a respins pretențiile ca neîntemeiate.

Judecând apelurile declarate de către Petru Badicico și Ministerul Justiției al RM, instanța de apel a respins apelul declarat de Petru Badicico, a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre prin care a respins acțiunea.

Verificând legalitatea deciziei contestate, în raport cu motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, instanța de recurs constată că, instanța de apel, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe administrate la caz, corect a ajuns la soluția netemeiniciei acțiunii.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs remarcă prevederile art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, potrivit cărora orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii

judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*).

În conformitate cu art. 20 alin. (1) și (2) CPP, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sunt: 1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanților la proces; 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată; 3¹) importanța procesului pentru cel interesat;

Iar aliniatul (4) al aceluiaș articol statuează că respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

La fel, Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Respectiv, cerința ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Perioada care urmează a fi luată în considerație la caz.

Din materialele cauzei, precum și din notele informative prezentate de Judecătoria Chișinău sediul Buiucani, se constată cu certitudine că la data de 7 octombrie 2016, de către organul de urmărire penală al CCCI al INI al IGP a fost pornită urmărirea penală pe cauza penală nr. 2016560125, pe elementele componentei de infracțiune prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Prin ordonanța ofițerului superior urmărire penală al SUP a CCCI al INI al IGP din 15 septembrie 2017, Petru Badicico a fost recunoscut în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, în cauza penală nr. 2016560125 (f. d. 47 vol. I).

Iar prin ordonanța procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale din 11 octombrie 2017, Petru Badicico a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal (f. d. 49 vol. I).

La 17 octombrie 2017, cauza penală privind învinuirea lui Petru Badicico și Vioricăi Bloșenco în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, a parvenit în instanța de judecată la Judecătoria Chișinău sediul Centru.

La 18 octombrie 2017, cauza penală privind învinuirea lui Petru Badicico și Vioricăi Bloșenco în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului raportor din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Cauza penală a fost fixată spre judecare pentru data de 12 decembrie 2017, care la rândul său a fost amânată pentru data de 21 martie 2018.

Ședința de judecată din data de 21 martie 2018, nu avut loc din motivul neprezentării inculpatului Petru Badicico, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal din aceeași dată (f. d. 176-177 vol. I).

Și tot, la data de 21 martie 2018, prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost dispusă transferarea lui Petru Badicico din Penitenciarul nr. 17-Rezina, în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău (f. d. 50-51 vol. I).

Ședințele de judecată din 2 aprilie 2018, 18 aprilie 2018, 24 aprilie 2018, 31 mai 2018 ale Judecătoriei Chișinău sediul Centru, nu au avut loc din motivul neprezentării inculpatului Petru Badicico, fapt ce se confirmă prin procesele-verbale din aceeași dată (f. d. 181, 182, 183 vol. I).

Totodată, se atestă că ședințele de judecată din 4 iunie 2018, 13 iunie 2018, 22 noiembrie 2018 fixate în cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Centru, nu au avut loc din motivul neprezentării avocatului inculpatului Petru Badicico, iar ședința de judecată din 12 noiembrie 2018, conform procesului-verbal nu a avut loc din motivul neprezentării procurorului (f. d. 184, 185, 187 vol. I).

La data de 23 noiembrie 2018, prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost dispusă disjungerea cauzei penale în privința lui Petru Badicico învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal (f. d. 191 vol. I).

La data de 12 iunie 2019, cauza penală de învinuire a lui Petru Badicico în comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, a fost repartizată unui alt judecător raportor din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani (f. d. 193 vol. I).

Ședințele de judecată a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, fixate pentru data de 1 iulie 2019, 9 octombrie 2019 și 2 decembrie 2019, nu au avut loc din motivul lipsei inculpatului Petru Badicico (f. d. 172 vol. I).

Ulterior, prin încheierea vicepreședintelui Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 16 decembrie 2019, în legătură cu numirea judecătorului raportor la Curtea de Apel Chișinău, a fost dispusă redistribuirea dosarului penal nr. 12-1-34910-12062019 (1-2585/2019) altui judecător raportor (f. d. 198-199 vol. I).

La data de 18 decembrie 2019, cauza penală de învinuire a lui Petru Badicico, a fost redistribuită aleatoriu prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, unui alt judecător raportor din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani (f. d. 200 vol. I).

Ședința de judecată pentru examinarea cauzei penale în privința lui Petru Badicico a fost fixată pentru data de 24 ianuarie 2020, cu citarea tuturor părților, inclusiv a fost dispusă etaparea inculpatului Petru Badicico din Penitenciarul nr. 17-Rezina în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, însă din motive necunoscute, inculpatul Petru Badicico nu a fost etapat de către administrația Penitenciarului (f. d. 77, 82-83 vol. I).

Următoarea ședință de judecată a fost fixată pentru data de 27 februarie 2020 cu dispunerea etapării repetate a inculpatului Petru Badicico, însă încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 11 februarie 2020 cu privire la transferul condamnatului

Petru Badicio din Penitenciarul nr. 17-Rezina în Penitenciarul nr. 13 mun. Chişinău, nu a fost executată.

Astfel, şedinţa de judecată fixată pentru data de 27 februarie 2020 a fost amânată pentru data de 5 martie 2020, cu dispunerea citării şi etapării repetate a inculpatului Petru Badicico.

Totodată, din raportul şefului de Grup Siguranţă şi Regim Penitenciar din 3 martie 2020, rezultă că la data de 2 martie 2020, era preconizată transferul deţinutului Petru Badicico în Penitenciarul 13 mun. Chişinău, conform tabelului nominal de etapare din data de 2 martie 2020, însă deţinutul Petru Badicico dispunea de bagaje ce depăşete greutatea indicată în art. 199 alin. (8) Cod de executare, pct. 110 din SEPC şi a refuzat categoric de a fi etapat în altă instituţie fără de a lăsa masa de kg surplusă (f. d. 95 vol. I).

Ca urmare, de către administraţia Penitenciarului nr. 17-Rezina a fost întocmit procesul-verbal de refuz al deţinutului Petru Badicico pentru deplasarea la şedinţa de judecată (f. d. 94 vol. I).

În consecinţă, şedinţa de judecată fixată pentru data de 5 martie 2020, a fost amânată pentru data de 6 aprilie 2020.

Şedinţa de judecată fixată pentru data de 6 aprilie 2020, nu a avut loc ca urmare a instituirii stării de urgenţă, motiv din care a fost fixată o nouă şedinţă de judecată pentru data de 16 iunie 2020.

Şedinţa de judecată fixată pentru data de 16 iunie 2020 nu a avut loc, ca urmare a neprezentării procurorului, cât şi neetapării inculpatului din motivul stării epidemiologice.

O nouă şedinţă de judecată a fost fixată pentru data de 14 iulie 2020, care însă nu a avut loc din motivul situaţiei epidemiologice din ţară, cât şi faptului că condamnaţii nu erau etapaţi în şedinţa de judecată datorită riscului infectării cu Covid-19.

Pe cale de consecinţă, următoarea şedinţă de judecată a fost fixată pentru data de 17 septembrie 2020, care nu a avut loc din motivul stării epidemiologice din ţară şi a fost amânată pentru data de 20 octombrie 2020 ora 14:00, cu dispunerea transferului inculpatului Petru Badicico din Penitenciarul nr. 17-Rezina în Penitenciarul nr. 13 mun. Chişinău, pentru a fi posibilă examinarea cauzei cu asigurarea efectivă a drepturilor tuturor participanţilor la proces.

Raportând aceste particularităţi la circumstanţele speţei, instanţa de recurs relevă că perioada care urmează a fi luată în consideraţie la examinarea termenului rezonabil, este determinat de momentul în care lui Petru Badicico i-a fost înaintată acuzaţia penală, şi anume la 15 septembrie 2017, când prin ordonanţa ofiţerului superior urmărire penală al SUP a CCCI al INI al IGP, Petru Badicico a fost recunoscut în calitate de bănuit în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, în cauza penală nr. 2016560125 (f. d. 47 vol. I).

Or, la identificarea zilei de la care încep să curgă garanţiile unui proces echitabil pentru acuzat în sensul Articolului 6 § 1 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale se ţine cont de notificarea oficială, din partea autorităţii competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale (identificată potrivit criteriilor Engel), definiţie care depinde, de asemenea, de

existența sau absența unor „repercusiuni sau consecințe importante asupra situației (suspectului)”.

Prin urmare, în durata procedurilor penale cu certitudine se includ proceduri de urmărire penală, proceduri începând din momentul în care acuzatul a fost implicat în proces, indiferent de statutul acestuia dacă a avut loc o notificare oficială și dacă aceasta a avut consecințe asupra situației lui.

În același timp, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va nota că prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 55 din 17 martie 2020, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020.

Potrivit pct. 1 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a RM, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Raportând aceste particularități la circumstanțele speței, instanța de recurs constată că termenul de examinare a cauzei penale invocat de către Petru Badicico include și intervalul de timp când examinarea cauzei a fost suspendată de drept în temeiul Dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, și anume perioada 18 martie 2020 – 15 mai 2020, precum și perioada 16 mai 2020 - 14 septembrie 2020, în care ședințele de judecată nu au avut loc din motivul stării epidemiologice din țară în contextul pandemiei Covid-19.

La acest segment, instanța de recurs relevă că în temeiul Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, statele au obligația generală de a lua măsuri adecvate pentru a proteja persoanele împotriva răspândirii Covid-19 și împotriva infectării inevitabile și a suferințelor determinate de aceasta.

Astfel fiind, având în vedere măsurile de restricție impuse la nivel național din cauza pandemiei Covid-19, instanța de recurs va supune analizei perioada de referință întru examinarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale și anume 15 septembrie 2017 – 17 martie 2020.

Ca urmare a informației relatate, instanța de recurs notează că caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie evaluat în lumina circumstanțelor cauzei, în special a criteriilor de apreciere a termenului rezonabil de judecare a pricinii cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, precum și miza (interesul) pentru reclamant (a se vedea, *Frydlender v. France* [GC], nr. 30979/96, §43, ECHR 2000-VII și *Cravenco v. Moldova*, nr. 13012/12, 15 ianuarie 2008).

Complexitatea cauzei.

Din punct de vedere al complexității, ținând cont de caracterul și gravitatea acuzației aduse lui Petru Badicico, precum și necesitatea examinării desosebit de minuțioasă și detaliată a circumstanțelor cauzei, instanța de recurs conchide că nivelul complexității cauzei penale este suficient de sporit, ceea ce cu siguranță necesită o oarecare perioadă de timp pentru examinarea echitabilă a cauzei.

Cu alte cuvinte, în cazul în care cauza implică o complexitate considerabilă, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției (Boddaert v. Belgia, 12 octombrie 1992 nr. 12919/87).

Comportamentul părților.

În ceea ce privește conduita autorităților naționale, Colegiul notează că amânarea ședințelor de judecată în cazul din speță nu poate fi privită ca o încălcare a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, or ședințele de judecată au fost amânate exclusiv din motive întemeiate, impuse de normele de drept procedural ce reglementează dreptul la apărare, și anume din motivul neprezentării participanților la proces, în mare parte ședințele de judecată fiind amânate din motivul neprezentării inculpatului Petru Badicico, precum și datorită situației epidemiologice din țară, iar termenele ședințelor de judecată au fost stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

Mai mult că actele cauzei denotă că Petru Badicico nu a depus cereri de accelerare a procedurii de examinare a cauzei penale, prin ce în mod direct a aprobat și acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de autoritatea judecătorească.

Miza (interesul) pentru reclamant.

La compartimentul ce ține de miza (interesul) procesului pentru reclamant, instanța de recurs menționează că în speța principală, interesul lui Petru Badicico vizează examinarea cauzei penale intentate în privința lui.

În același timp, din sensul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, este de înțeles că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Pe când circumstanțele statuate în cauză conturează cert faptul că, pe parcursul examinării cauzei penale, instanța judecătorească a amânat ședințele de judecată din motive întemeiate, întru asigurarea dreptului participanților la un proces echitabil, prevăzut de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conexiunea celor relatate, reieșind din perioada examinării cauzei penale cuprinsă între 15 septembrie 2017 – 17 martie 2020, de atitudinea părților la judecarea cauzei, de complexitatea ei, precum și miza (interesul) pentru reclamant, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia lipsei încălcării dreptului lui Petru Badicico la examinarea cauzei penale în termen rezonabil.

Or, prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului justiției atât normele naționale cât și cele internaționale invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea, la caz însă întârzieri neconforme nu au fost constatate.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs ajunge la concluzia temeiniciei concluziei instanței de apel cu privire la respingerea acțiunii lui Petru Badicico împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

Astfel fiind, cele relatate indică cu certitudine la netemeinicia hotărârii primei instanțe cu privire la admiterea parțială a acțiunii.

În același timp, instanța de recurs notează că, deși instanța de apel incorect a stabilit perioada de referință a termenului rezonabil de examinare a cauzei penale în privința lui Petru Badicico, această omisiune este corectată de Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție prin constatarea exactă a acestei perioade, fapt ce nu influențează soluția instanței de apel cu privire la netemeinicia acțiunii.

Pe cale de consecință, instanța de recurs nu poate reține nici argumentul recurentului Petru Badicico din cererea de recurs, precum că examinarea prezentei cauze a avut loc în lipsa lui, or, după cum se oglindește din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 28 septembrie 2021, procesul în instanța de apel, care constituie o prelungire a examinării cauzei în fond, a avut loc cu participarea avocatului Natalia Pruteanu, căreia Petru Badicico i-a acordat toate împuternicirile pentru reprezentare și apărare intereselor sale, în baza mandatului seria MA nr. 1544631 din 21 iunie 2021 (f. d. 52, 53-54).

Distinct de cele menționate mai sus, având în susținere jurisprudența CEDO și anume cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, instanța de recurs consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererea de recurs în sensul celor descrise.

Față de cele ce preced, având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată, iar temeiurile invocate de către recurent sunt lipsite de suport legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Petru Badicico.

Se menține decizia din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Petru Badicico împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Ala Cobăneanu